स्थानीय राजपत्र प्रकासन सम्बन्धी कार्यविधि , २०७५ को

अनुसूची-२

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

विरुवा गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्डः ०४ संख्याः ११ मितिः २०७७।११।१०

भाग-२

विरुवा गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय ,स्याङ्जा

नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा (१) बमोजिम मिति २०७७।११।०७ गते विरुवा गाउँपालिकाको कार्यपालिकाले बनाएको **“विरुवा गाउँपालिकाको नमूना कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि-२०७७”** सर्वसारधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

प्रस्तावना

नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले निर्दिष्ट गरेको विरुवा गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्र र विरुवा गाउँसभा बाट स्वीकृत नमुना कृषि कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि विरुवा गाउँपालिकाले पूर्वाधार साझेदारी कार्यक्रम कार्यन्वयन गर्न आवश्यक देखिएकोले विरुवा गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको मिति २०७७/११/०७ को बैठकले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यस कार्यविधिको नाम विरुवा गाउँपालिकाको नमुना कृषि कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधि, २०७७ रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:–

(क) “अध्यक्ष” भन्नाले उपभोक्ता समिति, सहकरी वा समुहको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ख) “आयोजना” भन्नाले विरुवा गाउँपालिकाको नमुना कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित योजना वा आयोजना वा परियोजनालाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “उपभोक्ता” भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने आयोजना सञ्चालन हुने क्षेत्र भित्रका व्यक्तिलाई जनाउछ ।

(घ) “उपभोक्ता समिति” भन्नाले विरुवा गाउँपालिकाको नमुना कृषि कार्यक्रम आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि उपभोक्ताले आफूहरू मध्येबाट गठन गरेको समिति सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) “कार्यालय” भन्नाले गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयलाई बुझाउँछ । सो शब्दले वडा कार्यालय समेतलाई बुझाउनेछ ।

(च) “कार्यपालिका” भन्नाले गाऊँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) “ठूला मेशिनरी तथा उपकरण” भन्नाले वातावरणलाई अत्यधिक ह्रास पुर्‍याउने प्रकृतिका ठूला मेशिनरी, उपकरण (बुलडोजर, एक्साभेटर जस्ता) र श्रममूलक प्रविधिलाई विस्थापित गर्ने खालका मेशिनरी तथा उपकरण सम्झनु पर्दछ ।

(ज) “पदाधिकारी” भन्नाले उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुहका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) “वडा” भन्नाले विरुवा गाऊँपालिका भित्रका वडालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) “वडा अध्यक्ष” भन्नाले आयोजना सञ्चालन भएको वडाको वडा अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ट) “सदस्य” भन्नाले उपभोक्ता समिति, सहकरी वा समुहका सदस्यलाई जनाउनेछ र सो शब्दले उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुहका पदाधिकारीलाई समेत जनाउनेछ ।

(ठ) “सम्झौता” भन्नाले आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि कार्यालय र उपभोक्ता समितिबीच भएको लिखित करारनामा वा कबुलियतनामालाई जनाउनेछ ।

(ड) “समुह”, सहकारी भन्नाले प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापना र दर्ता भएका “समुह”, “सहकारी” लाई सम्झनु पर्दछ ।

३. **कार्यविधिको पालना गर्नुपर्नेः**(१) गाउँपालिका भित्र नमुना कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन,मर्मत सम्भार कार्य गर्नको लागि गठन हुने उपभोक्ता समिति, सहकारी समुहले पूर्णरुपमा यो कार्यविधिको पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) कृषि उत्पादन,उत्पादकत्व बृद्धि हुने, स्वरोजगार सृजना हुने कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धि कार्य आयोजनाको कार्यान्वयन यस कार्यक्रम बाट गर्न सकिनेछ । उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न सकिनेछ । यस कार्यक्रममा प्रचलित कानुन बमोजिम गठन भएका उपभोक्ता समिति वा प्रचलित कानुन बमाजिम दर्ता भएका क्लब, समुहहरु समावेश हुन पाउनेछन ।

(३) दफा २ बमोजिमका उपभोक्ता समित विरुवा गाउँपालिकामा दर्ता भएको हुनु पर्नेछ । क्लब वा समुह विरुवा गाउँपालिकामा दर्ता वा सुचिकरण भएको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद–२

उपभोक्ता समितिको गठन र सञ्चालन

४. **उपभोक्ता समिति गठनसम्बन्धी व्यवस्थाः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

५. **उपभोक्ता समितिका सदस्यको योग्यताः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

६. **उपभोक्ता समितिको काम, कर्तब्य र अधिकारः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद – ३
कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन

७. **आयोजना कार्यान्वयनः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

८. **आयोजना सम्झौताको लागि आवश्यक कागजातहरुः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

९. **उपभोक्ता समितिको क्षमता विकासः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

१०. **खाता सञ्चालनः** (१) उपभोक्ता समिति, सहकारी, समुहको खाता कार्यालयले तोकेको बैंकमा सञ्चालन हुनेछ ।

(२) समितिको खाता अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव गरी तीन जनाको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ । खाता सञ्चालकहरु मध्ये कम्तिमा एकजना महिला हुनु पर्नेछ ।

११. **पेश्कीः** कार्य संचालन प्रक्रिया सरल र व्यवस्थित बनाउन गा. पा. द्धारा विनियोजन रकम र उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुहले जम्मा गरेको रकमको ३३ प्रतिशत रकम पेश्की प्रदान गर्न सकिने छ । अन्य व्यवस्था विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

१२. **भुक्तानी प्रकृयाः** विरुवा गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम हुनेछ ।

१३. **निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नु पर्नेः** उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन हुने आयोजना गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु सम्वन्धित उपभोक्ता समितिको कर्तव्य हुनेछ । गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नको लागि अन्य कुराहरुको अतिरिक्त निम्न विषयहरु पूर्ण रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

(क) निर्माण सामाग्रीको गुणस्तरः निर्माण सामाग्री ड्रइङ, डिजाईन र स्पेसिफिकेसन बमोजिमको गुणस्तर कायम गर्नु पर्नेछ ।

(ख) निर्माण विधि र प्रकृयाको गुणस्तरः निर्माण विधि र प्रकृया कार्यालयसँग भएको सम्झौता बमोजिम गर्नु पर्नेछ

(ग) निर्माण कार्यको दिगोपनाः उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन भएको योजनाको दिगोपनाको लागि सम्वन्धित उपभोक्ता समितिले आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(घ) गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने जिम्मेवारीः उपभोक्ता समिति मार्फत हुने कामको निर्धारित गुणस्तर कायम गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित कार्यको लागि कार्यालयबाट खटिएका प्राविधिक कर्मचारी र उपभोक्ता समितिको हुनेछ ।

(ङ) लगत राख्नु पर्नेः उपभोक्ता समितिबाट हुने कामको सम्झौता बमोजिमको समय, लागत र गुणस्तरमा सम्पन्न हुन नसकेमा सम्वन्धित प्राविधिक कर्मचारीलाई सचेत गराउने र प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार कारवाही गर्न सक्नेछ । त्यस्ता उपभोक्ता समितिको लगत राखी उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई निश्चित समयसम्मको लागि अन्य उपभोक्ता समितिमा रही काम गर्न निषेध गर्नेछ ।

१४. **स्थानिय श्रम, श्रोत साधनको प्रयोग गर्नुपर्नेः** (१) उपभोक्ता समितिले आयोजना कार्यान्वयन गर्दा योजनाको गुणस्तरमा असर नपर्ने गरि यथा सम्भव स्थानिय श्रम, श्रोत र साधनको प्रयोय गर्नुपर्नेछ ।

(२) दफा १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएता पनि निर्माण कार्यको लागि विशिष्ट सिपयुक्त जनशक्ति र गुणस्तरीय श्रोत र साधन आवश्यक पर्ने र सोहि अनुरुपको जनशक्ति, श्रोत र साधन स्थानिय तरमा उपलब्ध नभएमा बाहिरबाट जनशक्ति र श्रोत, साधन ल्याउन बाधा पुर्याईएको मानिने छैन ।

१५. **अनुगमन समितिको व्यवस्थाः** (१) विरुवा गाउँपालिकाको नमुना कृषि कार्यक्रमको अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको एक अनुगमन समिति रहने छ ।

संयोजकः उपाध्यक्ष
सदस्यः प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
सदस्यः योजना शाखा प्रमुख
सदस्यः प्राविधिक शाखा प्रमुख
सदस्यः कृषि शाखा प्रमुख
सदस्यः पशु शाखा प्रमुख

१६. अनुगमन समितिको काम कर्तव्य र अधिकारः

(क) आयोजनाको कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने तथा देखिएका बाधा, व्यवधान र समस्या समाधानका लागि आवश्यक सम   न्वय गर्ने,

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका अनुसार काम भए नभएको यकीन गर्ने र नगरेको पाइएमा सम्बन्धित पक्षलाई सचेत गराउने,

(ग) कृषि उत्पादकत्व, उत्पादन र स्वरोजगार सृजना गर्न र कृषि बजारीकरण र पर्वद्धन गर्न सहयोग पुर्याउने ।

(ग) आवश्यक अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद– ४
विविध

१७. साझेदारी गर्नुपर्नेः नमुना कृषि कार्यक्रममा सहभागि हुने उपभोक्ता समिति, सहकारी, समुहले कम्तिमा ४० प्रतिशत रकम साझेदारी गर्नुपर्नेछ । उक्त रकम कार्यालयले तोकिएको बैकमा खाता खोलि जम्मा गर्नु पर्नेछ । र उक्त रकम अन्तिम भुक्तानि नहुने बेला सम्म बैकमा रोक्का राख्न सकिनेछ ।

१८. सहजिकरण र सहयोग गर्नु पर्नेः उपभोक्ता समितिले आयोजनाको सुपरिवेक्षण, अनुगमन/निरीक्षण गर्न कार्यालयबाट आएको अनुगमन समिति, पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आवश्यक विवरण उपलव्ध गराउने तथा आयोजनास्थल अनुगमनको लागि सहजिकरण र सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

१९. उपभोक्ता समिति,सहकारी र समुहको दायित्वः उपभोक्ता समिति,सहकारी र समुहले कार्यालयसँग भएको सम्झौता बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्दा कार्यालयले तोकेका शर्तहरुको अतिरिक्त निम्न दायित्व वहन गर्नु पर्नेछ ।

(क) आयोजनाको दिगो व्यवस्थापनको लागि मर्मत सम्भार गर्ने सम्बन्धी आवश्यक कार्य,

(ख) आयोजना कार्यान्वयनबाट पर्न सक्ने वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने सम्बन्धी कार्य,

(ग) अन्य आयोजनाहरुसँग अन्तरसम्बन्ध कायम गर्नुपर्ने,

(घ) असल नागरिकको आचरण पालना गर्नुपर्ने ।

(ङ) उपभोक्ता समितिले आयोजनाको फरफारकको लागि कार्यालयमा कागजात पेश गर्दा आयोजनाको भौतिक तथा वित्तिय प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(च) कृषि उत्पादन बृद्धि, उत्पादकत्व बृद्धि, स्वरोजगार सृजना, बजारीकरण र कृषि पर्वद्धन गर्ने ।

२०. **मापदण्ड बनाउन सक्नेः** (१) आयोजनाको गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि कार्यालयले अनुगमन, मुल्याङ्कन गरी सम्वन्धित उपभोक्ता समिति, क्लब, समुहलाई सल्लाह, सुझाव र आवश्यकता अनुसार निर्देशन दिने तथा समन्वय गर्नु पर्नेछ.

(२) गाउँपालिका पूर्वाधार साझेदार कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन हुने आयोजनाको प्रकृति हेरी गुणस्तर सुनिश्चितता गर्ने प्रयोजनको लागि कार्यालयले थप मापदण्ड तथा मार्गदर्शन बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

२१. **कृषि तथा पशु सँग संम्बन्धित योजना मात्र छनोट गर्नु पर्नेः** नमुना कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत कृषि तथा पशुपालन र सोको उत्पादन उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने र बजारीकरण सगँ सम्बन्धित आयोजना मात्र छनोट गर्नु पर्नेछ ।

२२. **सुचना प्रकाशित गर्नुपर्नेः** (१) यस कार्यक्रमको कार्यन्वनको लागि वडा कार्यालय वा गाउँपालिका कार्यालयले कम्तिमा १५ दिनको म्यादको सूचना प्रकाशित गरि इच्छुक उपभोक्ता समिति, सहकारी र समुहबाट अनुसुचि १ बमोजिमको ढाँचामा आवेदन माग गर्नु पर्नेछ । यदि वडा कार्यालय बाट सुचना प्रकाशित भएको भए प्राप्त आवेदनहरु मध्येबाट अनुसुचि २ बमोजिमको ढाँचा अनुगमन गरि १ वटा उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुह वडा समितिको बैठक बाट छनोट गरि कार्यापालिकामा पेश गरी कार्यपालिका बाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ । तर गाउँपालिका कार्यलय बाट सूचना प्रकाशित भएमा दफा २२ बमोजिमको सिफारीस समिति रहने छ ।

२३. **सिफारीस समितिः** (१) प्राप्त आवेदनहरुको छानविन गरी कार्यपालिकामा सिफारीस गर्न तपशिलको एक सिफारीस समिति रहनेछ ।

१. अध्यक्षले तोकेको कार्यपालिका सदस्यः	अध्यक्ष
२. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको कर्मचारीः	सदस्य
३. प्राविधिक शाखा प्रमुखः	सदस्य
४. कृषि शाखा प्रमुखः	सदस्य
५. पशु शाखा प्रमुखः	सदस्य
६. प्रशासन शाखा प्रमुखः	सदस्य
७. योजना शाखा प्रमुखः	सदस्य सचिव

(२) सिफारीस समितिको काम कर्तव्य र अधिकारःप्राप्त आवेदनहरुमाथि छानविन गरी सिफारीस क्रम निर्धारण गरी आवश्यकताको आधारमा कार्यपालिकामा सिफारीस गर्ने ।

२४. **विक्रि गर्न नपाईनेः** नमुना कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत खरिद गरिएका उपकरण र कृषि तथा पशु धन कम्तिमा ५ बर्ष विक्रि वितरण गर्न पाइने छैन ।

२५. **विविधः** (१) यस कार्यक्रमको सम्झौताको लागि तपशिलका कागजात पेश गर्नु पर्ने छ ।

(क) अनुसुचि १ बमोजिमको आवेदन ।

(ख) उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुह दर्ता को प्रमाण पत्र

(ग) उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुह दर्ताको प्रमाण पत्र विरुवा गाउँपालिका भन्दा अन्य निकायमा दर्ता भएको भए सुचिकरणको प्रमाणपत्र।

(घ) उपभोक्ता समिति, सहकारी वा समुह लागत रकम र साझेदारी रकम खुल्नेगरी गरीएको निर्णय।

(ङ) कुल लागत रकम र साझेदारी रकम खुल्नेगरी सम्बन्धित वडा कार्यलयबाट गरीएको सिफारीस ।

(च) प्राविधिक शाखाबाट गरीएको लागत अनुमान विवरण ।

(छ) कृषि पशु शाखाबाट गरीएको लागत अनुमान विवरण ।

(२) प्रगति प्रतिवेदन र लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेः छनोट भएर नमुना कृषि कार्यक्रम संचालन गरेका उपभोक्ता समिति,

सहकारी, समुहले प्रत्येक आ. व समाप्त भएको २ महिना भित्र बार्षिक प्रगति विवरण र लेखापरीक्षण प्रतिवेदन गाउपालिका कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस अगाडि नमुना कृषि कार्यक्रममा छनोट भएर संचालन भएका अगाडि बढेका नमुना कृषि कार्यक्रम यसै कार्यविधि बमोजिम संचालन भएको मानिनेछ ।

अनुसूची १
(कार्यविधिको दफा २१ (१) संग सम्बन्धित)
विरुवा गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
कार्यक्रम साझेदारी आवेदन ढाँचा

मितिः

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू
बिरुवा गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
बिरुवा,स्याङ्जा ।

विषयः कार्यक्रममा साझेदारी गरिपाउँ ।

महोदय,
उक्त विषयमा आ.ब. .... मा गाउँसभाबाट स्विकृत गाउँपालका पुर्वाधार साझेदारी कार्यक्रमको .... मितिमा प्रकाशित सुचना बमोजिम यस विरुवा गाउँपालिका........नं वडामा रहेको... उपभोक्ता समिति/क्लब/समुह विरुवा गाउँपालका पुर्वाधार साझेदारी कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधिका सबै सर्तहरु पालन गर्ने गरी तपशिलका विवरण खुलाई कार्यक्रम साझेदारीको लागि निवेदन पेश गर्दछु ।

तपशिलः

१. योजनाको नामः
२. सम्पादन गर्ने कार्यः
३. प्रस्तावित कुल लागतः
४. गाउँपालिकाको योगदान रकम रुः
५. उ. स. / क्लब/ समुहको योगदानः कुल लागतको कम्तिमा ४० प्रतिशत रकम रुः
६. लक्षित घरधुरी र जनसंख्याः
७. अपेशित उपलब्धीहरुः

निवेदक
अध्यक्ष
....
उपभोक्ता समिति/क्लब/ समुह
विरुवा गाउँपालिका– स्याङ्जा ।

आज्ञाले
कुलराज सुवेदी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत